

Hva skjer med Biedjovággi?

Åpent brev til Guovdageaidnu kommune, FeFo, Miljødirektoratet og Klima- og miljødepartementet

Nylig meldte NRK at det vil bli brukt 2,5 milliarder kroner til å rydde opp etter gruvedrifta i Svea/Lunkefjell på Svalbard. – *Det er et unikt prosjekt for å se hvordan man kan ta tilbake naturen, etter at man har utnyttet naturressursene som ligger der. Det er viktig for miljøet og for klimaet her på Svalbard*, sier statssekretær i Klima- og miljødepartementet.¹

Ja, dessverre må man gi departementet rett i at dette er et unikt prosjekt for Norge. For på det norske fastlandet er det normale at det IKKE blir gjort noe særlig for å føre tidligere gruveområder tilbake til naturen. Over store deler av landet finnes det store åpne sår etter dagbrudd, forurensa myrer, elver og vann, jernskrot rundt i naturen og store områder så godt som uten vegetasjon som resultat av gruver og smelteverk.

Flere av disse ødelagte gruveområdene finnes i Finnmark og Troms, blant dem restene etter kobbergruver i Kvalsund, Kåfjord i Alta og Kåfjord i Troms. Et av de største inngrepa er Biedjovággi gruver, på grensa mellom Guovdageaidnu og Nordreisa kommuner. Etter at der var drift i tilsammen et tiår på 1970- og 80-tallet, og på 1990-tallet blei gjennomført ei svært halvhjerta opprydding, ligger nå området rasert tilbake, og som en lokal reineier uttalte: – *Dáppe ii goassege šat šaddá ealát* (Her blir det aldri mer beiteområde). Vi må spørre: Hvorfor ikke? Den norske staten har råd til å betale flere milliarder for tilbakeføring til natur på Svalbard. Staten har råd å betale ca. 650 millioner til revegetering etter militært skytefelt på Hjerkin. Hvorfor har man da ikke råd til å betale for å rette opp etter gruvedrifta i Biedjovággi? Er det kanskje fordi det er et reinbeiteområde og reindrift er ikke ei prioritert næring i Norge i dag? Eller er det fordi gruvedrift derimot er ei prioritert næring og man ønsker at denne skal kunne drive så billig som mulig uten å bli pålagt å rydde opp etter seg?

Naturvernforbundet i Ávjovárri har tatt opp spørsmålet om restaurering og revegetering i Biedjovággi i flere omganger, i 2013², 2014³ og 2017⁴. Under kommunevalgkampen 2019 tok vi opp saka på felles valgmøte for Guovdageaidnu, og de fleste parti sa seg da enige i at noe burde gjøres. De eneste som var negative var partiet til nåværende ordfører.

I januar 2020 arrangerte vi åpent møte om saka, med foredrag av en av Norges fremste eksperter på restaureringsøkologi. Dit hadde vi spesielt invitert alle kommunestyrerepresentanter, men INGEN av dem møtte. Presentasjoner til foredraga fra dette møtet er lagt ut på nettsida til Naturvernforbundet i Finnmark.⁵ Vi oppfordrer alle til å se gjennom dette. Der kom det bl.a. fram at gruvedrift er eneste form for naturinngrep i Norge som ikke er forplikta til å revegetere, slik f.eks. vannkraftverk, vegbygging og forsvaret er.

I forbindelse med vannforvaltningsplan for Finnmark fra 2016 blei det slått fast at det fortsatt er forurensa vannressurser i Biedjovággi-området. Disse skal Norge etter vanddirektivet vært forplikta til å renske opp, men ingen ting blir gjort. Hvorfor?

Vi ber Guovdageaidnu kommune om å ta et initiativ. Det vil være ei naturlig oppfølging av at kommunestyret i arealplanen har vedtatt å tilbakeføre Biedjovággi-området fra industriområde til naturområde (LNFR). Det betyr ikke at kommunen er økonomisk ansvarlig. Det kan heller ikke FeFo som grunneier være, da FeFo ikke eksisterte da gruva blei starta opp. Ansvarlig er i prinsippet gruveselskapa, men de forskjellige gruveselskap som har drevet der er forlenget nedlagt eller over alle hauger, og ikke mulig å stille til ansvar, særlig fordi staten ved konsesjonen ikke stilte slike

¹ https://www.nrk.no/tromsogfinnmark/svea-nord-gruva-pa-svalbard-ble-onsdag-offisielt-stengt-og-las-1.14928672?fbclid=IwAR0vjQKcKypq7CAokeXFJ_4DIddrEP5XwiVi7okEzqkSyPMFhtVv7yfYg-I

² <http://naturvernforbundet.no/finnmark/gruvedrift/biedjovaggi-tilbake-til-naturen-article29792-2023.html>

³ <https://naturvernforbundet.no/finnmark/gruvedrift/naturvernforbundet-vil-revegetere-gruvene-i-biedjovaggi-article31637-2023.html>

⁴ <https://naturvernforbundet.no/finnmark/gruvedrift/pa-tide-biedjovaggi-tilbake-til-naturen-article36681-2023.html>

⁵ <https://naturvernforbundet.no/finnmark/gruvedrift/odelagt-natur-ma-restaureres-article40013-2023.html>

krav. Ansvarlig er Den Norske Stat, som har gitt tillatelse til gruvedrift uten å kreve opprensning og revegetering og som gjennom Statskog var grunneier da gruva var i drift. Vi stiller derfor nå spørsmålet til staten ved Miljødirektoratet og Klima- og miljødepartementet: Hva vil dere gjøre med Biedjovággi? Og vi spør kommunen og grunneieren: Hva vil dere gjøre for å få staten til å ta ansvaret?

For vår del stiller vi gjerne opp med bildedokumentasjon av hvordan tilstanden er i Biedjovággi snart 30 år etter nedlegginga av gruva. Noen av våre bilder er brukt av Guovdageainnu meahcceguovddáš/natursenter her: <http://meahcci.info/geo/biedjo-n.htm>

Med hilsen
Naturvernforbundet i Ávjovárri

Svein Lund
leder
avjovarri@naturvernforbundet.no
tel 90727698